

**OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA
W POZNANIU**

**WYNIKI
EGZAMINU MATURALNEGO
Z HISTORII SZTUKI
RAPORT**

**WOJEWÓDZTWA
LUBUSKIE*WIELKOPOLSKIE*ZACHODNIOPOMORSKIE**

2015

Spis treści

I.	Opis egzaminu	3
	1. Opis arkusza egzaminacyjnego w nowej formule	3
II.	Interpretacja osiągnięć zdających	5
	1. Wybieralność egzaminu	5
	2. Wyniki egzaminu	6
III.	Podsumowanie	9

Egzamin maturalny z historii sztuki

W roku 2015 absolwenci, którzy wybrali historię sztuki jako przedmiot dodatkowy, przystępowali do egzaminu w formule obowiązującej do roku 2014 i w „nowej” formule, obowiązującej od 2015 roku. Egzamin w „starej” formule zdawało 142 absolwentów. Do „nowego” egzaminu, zdanego wyłącznie na poziomie rozszerzonym, przystąpiło 149 tegorocznych absolwentów liceów ogólnokształcących.

Poniższy opis dotyczy tylko wyników absolwentów liceów ogólnokształcących, tj. zdających egzamin w „nowej” formule.

I. Opis egzaminu

„Nowy” egzamin sprawdzał poziom opanowania przez zdających wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla IV etapu edukacyjnego, ujętych w trzech obszarach: I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; II. Tworzenie wypowiedzi; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Maturzyści rozwiązywali zadania w czasie 180 minut. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań z arkusza zdający mógł otrzymać maksymalnie 100 punktów.

Opis arkusza egzaminacyjnego

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym służyły sprawdzeniu poziomu wiadomości o dziełach sztuki oraz umiejętności odbioru dzieł i wykorzystania zawartych w nich informacji, tworzenia wypowiedzi pisemnej na temat sztuki, a także interpretacji dzieł i tekstów związanych ze sztuką.

Arkusz egzaminacyjny składał się z osiemnastu zadań różnego typu. Trzydzieści pierwszych zadań (zamkniętych i otwartych) sprawdzało znajomość epok, stylów, kierunków, środowisk artystycznych, ikonografii i terminologii, chronologii dziejów sztuki, a także wiedzę na temat wybitnych twórców i ich dzieł. Dziedziny sztuk, do których odnosiły się zadania, były zróżnicowane. Najwięcej zadań dotyczyło architektury (cztery zadania), najmniej rzeźby (dwa zadania). Wiedza z dziedziny malarstwa konieczna była do rozwiązania trzech zadań. Cztery zadania dotyczyły zagadnień związanych z terminologią, ze znajomością różnych dziedzin sztuki i z wiedzą na temat znanych artystów.

Kolejne cztery zadania otwarte (nr 14–17) sprawdzały umiejętność wykonania opisów i analiz dzieł sztuki, także analizy tekstu źródłowego. Zadanie 14. dotyczyło rozumienia tekstu, jakim był „Regulamin Firmy Portretowej” Witkacego; zadanie 15., z zakresu architektury, odnosiło się do kaplicy w Akwizgranie; przedmiotem opisu w zadaniu 16. było dzieło Marcela Duchampa „Fontanna.” W zadaniu 17. zdający musiał rozpoznać pierwowzór zamieszczonego w arkuszu współczesnego pastiszu dzieła Velázquez. Zadania sprawdzały także umiejętność przyporządkowania twórczości poszczególnych artystów do stylów i kierunków w obrębie których tworzyli, wiedzę na temat źródeł ikonograficznych, lokalizacji obiektów i czasu ich powstania. W zadaniach odnoszących się do różnych dziedzin sztuki wykorzystano barwne materiały źródłowe.

Zadanie 18. służyło sprawdzeniu umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej na temat sztuki, właściwego doboru przykładów dzieł oraz ich opisu i analizy. Zdający zobowiązany był do napisania wypracowania na jeden z dwóch tematów danych do wyboru:

temat 1. Na czterech wybranych przykładach dzieł malarskich scharakteryzuj zjawisko koloryzmu w sztuce europejskiej na przestrzeni dziejów;

temat 2. Lata 70 i 80 XIX wieku to okres bujnego rozkwitu życia artystycznego we Francji. Omów różnorodne postawy i zdarzenia artystyczne w sztuce tamtych czasów.

Pierwszy temat wymagał od piszącego rozumienia pojęcia koloryzmu jako tendencji i kierunku w sztuce oraz znajomości dorobku artystów, których twórczość można powiązać z tym zjawiskiem. Drugi temat dotyczył krótkiego okresu 20 lat w sztuce II poł. XIX wieku we Francji. W rozwiązaniu tego zadania, oprócz twórczości konkretnych artystów, trzeba było uwzględnić także wydarzenia i zmieniające się postawy artystyczne. Zdający miał możliwość zaprezentowania nie tylko umiejętności analizy dzieł i wiedzy na temat sztuki, ale także wyrażenia własnej opinii o zjawiskach artystycznych. W realizacji wybranego tematu zdający powinien zwrócić uwagę na formalne aspekty wypracowania, które również podlegały ocenie: właściwą kompozycję pracy (czytelny, logiczny wywód zakończony wnioskami), poprawność języka i stylu wypowiedzi.

Egzaminatorzy sprawdzali i oceniali rozwiązania zadań zgodnie z obowiązującym modelem lub kryteriami oraz schematem punktowania zadań. Jeśli odpowiedź zdającego świadczyła o niezrozumieniu polecenia zawartego w temacie, przyznawano 0 punktów.

Wagi punktowe i procentowe poszczególnych zadań przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1. Waga procentowa punktów możliwych do uzyskania za rozwiązanie zadań z arkusza

Rodzaj zadania	Zadania zamknięte i otwarte (wiadomości na temat dzieł sztuki)		Zadania otwarte (analiza dzieł i tekstów źródłowych)		Wypracowanie		Arkusz
	Zadania nr 1 - 13	72%	Zadania nr 14 - 17	22%	Zadanie nr 18	6%	
Procent zadań w stosunku do pozostałych							18 zadań
Waga punktów	40 pkt	40 %	40 pkt	40 %	20 pkt	20 %	100 pkt

Liczbę punktów oraz ich procentowy udział w schemacie punktowania wypracowania przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2. Waga procentowa punktów za poszczególne kryteria wypracowania z historii sztuki

Kryterium	Liczba punktów	Udział procentowy
1. Kompozycja i układ treści	0 - 3	15%
2. Treść	0 -13	65%
3. Terminologia	0 - 2	10%
4. Język i styl	0 - 2	10%

W kryteriach oceny wypracowania największą wagę procentową miała **treść wypowiedzi**, gdyż od zdającego wymagano przede wszystkim umiejętności argumentowania, mającego na celu rozwiązanie problemu postawionego w temacie. Zdający musiał wykazać się wiedzą o twórczości artystów, epokach i kontekstach (np. estetycznym literackim, filozoficznym), postawach i zjawiskach artystycznych, dokonać poprawnego opisu i analizy wybranych dzieł.

II. Interpretacja osiągnięć zdających

1. Wybieralność egzaminu

Historię sztuki jako przedmiot dodatkowy wybrało 0,56% ogólnej liczby tegorocznych absolwentów przystępujących w Okręgu do egzaminu maturalnego, zdawanego według nowych zasad.

Wybieralność historii sztuki w poszczególnych województwach przedstawiają dane w tabeli nr 3 (dane procentowe odniesiono do ogólnej liczby licealistów zdających „nowy” egzamin maturalny w poszczególnych województwach).

Tabela 3. Wybieralność historii sztuki w poszczególnych województwach i Okręgu – dane liczbowe i procentowe

Populacja							
Województwo lubuskie		Województwo wielkopolskie		Województwo zachodniopomorskie		Okręg	
Liczba zdających	Procent	Liczba zdających	Procent	Liczba zdających	Procent	Liczba zdających	Procent
44	1,13%	66	0,42%	39	0,54%	149	0,56%

Wybieralność historii sztuki jako przedmiotu dodatkowego była najwyższa, w województwie lubuskim (1,13%), najniższa – w województwie wielkopolskim (0,42%).

W województwie zachodniopomorskim historię sztuki wybrało 0,54% absolwentów liceów ogólnokształcących.

2. Wyniki egzaminu uzyskane za arkusz

Średnie wyniki „nowego egzaminu” z historii sztuki ilustrują poziom kompetencji zdających. Nie są to wyniki zadowalające; zdający nie opanowali wiedzy i umiejętności nawet w 50 procentach. Średnie wyniki egzaminu z historii sztuki w poszczególnych województwach Okręgu i kraju zamieszczono w tabeli nr 4.

Tabela 4. Średnie wyniki uzyskane za arkusz w poszczególnych województwach Okręgu i kraju - dane w procentach

Populacja	Woj. lubuskie	Woj. wielkopolskie	Woj. zachodnio-pomorskie	Okręg	Kraj
Średni wynik	49,13%	42,55,%	44,57 %	45,41%	45%

Średni wynik egzaminu z historii sztuki w Okręgu jest równy średniemu wynikowi krajowemu (45,0%). W poszczególnych województwach średnie wyniki są zróżnicowane. Najwyższy średni wynik osiągnęli absolwenci szkół z województwa lubuskiego (49,13%), w którym zainteresowanie egzaminem z historii sztuki było największe. Wynik ten jest wyższy o ok. 4 p.p. od wyniku osiągniętego w kraju. Najniższy średni wynik uzyskali maturzyści z województwa wielkopolskiego (42,55%), w którym historię sztuki jako egzamin dodatkowy wybrało najmniej maturzystów w stosunku do liczby absolwentów w tym województwie.

Które umiejętności opanowali zdający na wyższym, a które na niższym poziomie, można określić poprzez współczynniki łatwości.

Tabela 5. Klasyfikacja łatwości zadań z arkusza według współczynnika łatwości

Współczynnik łatwości	Klasyfikacja zadania	Numer zadania w arkuszu
0,00 – 0,19	bardzo trudne	10, 12, 13
0,20 – 0,49	trudne	1, 3, 5, 6, 9, 11, 14, 15, 17, 18
0,50 – 0,69	umiarkowanie trudne	2, 4, 7, 8, 16
0,70 - 0,89	łatwe	
0,90 – 1,00	bardzo łatwe	

Na 18 zadań w arkuszu poziom rozwiązania **10 zadań wskazuje, że były one dla maturzystów trudne** (55%), trzy zadania były bardzo trudne, pięć zadań - umiarkowanie trudnych. Umiejętnością trudną dla maturzystów było też napisanie wypracowania (zad.18). Żadne z zadań nie było dla zdających łatwe i bardzo łatwe (współczynnik łatwości zadań nie przekroczył wartości 0,60). W zadaniach omawianych poniżej, wartość współczynnika łatwości podano w nawiasach.

Zadaniami o znacznym stopniu trudności były, jak co roku, zadania dotyczące architektury (zadanie 6. – 0,33 i zadanie 15. – 0,30). W obu zadaniach problemem dla zdających było rozpoznanie obiektów na podstawie zdjęć i rzutów, nazwanie budowli, umiejscowienie w czasie i przestrzeni i podanie nazwisk ich twórców (w odpowiedziach do zadania 6. zdający zamiast nazwiska Borromini podawali Bernini). W zadaniu 15. problem sprawiła maturzystom także analiza planu i bryły budowli. W odpowiedziach do zadania uwidocznił się brak wiedzy z historii sztuki, terminologii, także z zakresu historii (nazwa dynastii, imię władcy – fundatora, itp.).

Na niski poziom opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu sztuki polskiej wskazują wartości, jakie przyjmują współczynniki łatwości dla zadań nr 3 (0,30) i nr 5 (0,34).

W zadaniu 3. należało wybrać spośród podanych przykładów te, które są dziełami Merliniego. Maturzystom zabrakło wiedzy nie tylko na temat twórczości tego artysty, ale także wiedzy o dziełach z innych epok.

Zadanie 5. polegało na przyporządkowaniu dziełom malarskim nazwisk ich twórców. Rozwiązanie zadania nie było dla zdających łatwe, mimo że zawierało przykłady obrazów najbardziej znanych twórców malarstwa polskiego drugiej połowy XIX wieku, takich jak Józef Chełmoński, Józef Mehoffer, Aleksander Gierymski.

Zadanie 10. (0,17), także dotyczyło malarstwa. Do każdej z czterech reprodukcji dzieł zdający miał dopisać tytuł, nazwisko autora i kierunek, który reprezentuje. Najtrudniejszy dla maturzystów był przykład C – rozpoznanie obrazu „Uczta” Leona Chwistka. Problemem była też identyfikacja pozostałych trzech artystów, mimo że są to twórcy bardzo znani, których reprodukcje dzieł znajdują się w podręcznikach historii sztuki (Renoir, Jordaens, Veronese).

Trudność stanowiło także rozwiązanie zadania 12. (najniższy współczynnik łatwości – 0,14). W zadaniu tym na podstawie tytułu „Mieszczanie z Calais” trzeba było rozpoznać rzeźbę Rodina i osadzić ją w czasie (rzeźba należy do najwybitniejszych dzieł z dziedziny rzeźby pomnikowej w sztuce europejskiej schyłku XIX w.).

W zadaniu 13. (0,19) maturzyści mieli wybrać, spośród sześciu podanych, trzy dzieła lub działania artystyczne, których nie można zaliczyć do żadnej z tradycyjnych dyscyplin artystycznych. Prawidłowe odpowiedzi dotyczyły działań znanych artystów, takich jak Tadeusz Kantor (*Umarła klasa*) czy Marcel Duchamp (*Panna młoda rozebrana przez swych kawalerów, jednak*). Trudności z rozwiązaniem zadania mogły wynikać z niezrozumienia polecenia, choć wymaganie to jest dokładnie określone w podstawie programowej (*uczeń potrafi wskazać dzieła współczesne, które wymykają się klasyfikacjom*).

Maturzyści lepiej radzili sobie z zadaniami nr 8 (0,54) i nr 16 (0,56). Zdający rozumieli, na czym polega sepulkralna [nagrobkowa] funkcja dzieła i potrafili wskazać

odpowiednie przykłady. Zadanie 16., w którym polecenia odnosiły się do sztuki dadaizmu i twórczości Duchampa, uzyskało najwięcej prawidłowych odpowiedzi.

Poziom opanowania przez absolwentów liceów ogólnokształcących w województwach Okręgu umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnej, związanej ze zjawiskami i wydarzeniami artystycznymi, oddają współczynniki łatwości uzyskane za poszczególne kryteria oceny wypracowania. Wartości współczynników zostały przedstawione w tabeli nr 6.

Tabela 6. Współczynniki łatwości uzyskane w Okręgu za poszczególne kryteria wypracowania

Współczynniki łatwości uzyskane za:				
kompozycję	treść	terminologię	język i styl	całe wypracowanie
0,44	0,40	0,39	0,57	0,42

Analiza wyników wypracowania wskazuje, że **tworzenie dłuższej wypowiedzi pisemnej było dla** maturzystów trudne (wskaźnik łatwości – 0,42). Zdający mieli problem z doбором przykładów dzieł, zastosowaniem poprawnej terminologii, dostrzeżeniem związków pomiędzy dziełami poszczególnych artystów i epok. Niewielu maturzystów potrafiło krytycznie ocenić dzieła i zjawiska artystyczne i uzasadnić swoją ocenę. Trudne było też dla zdających nadanie wypowiedzi logicznego porządku, sformułowanie wniosków wynikających z argumentacji, o czym świadczy współczynnik łatwości dla kryterium kompozycji – 0,44. Umiejętnością umiarkowanie trudną było dla maturzystów pisanie zgodnie z normami poprawności językowej i stylistycznej.

Wybór tematu wypracowania

Wybory tematu wypracowania przez zdających w poszczególnych województwach i Okręgu przedstawiono w tabeli nr 7.

Tabela 7. Wybór tematu wypracowania – dane w procentach

Populacja	Temat 1.	Temat 2.
Województwo lubuskie	72,73%	27,27%
Województwo wielkopolskie	63,64%	36,36%
Województwo zachodniopomorskie	51,28%	48,72%
Okręg	63,09%	36,91%

Dla zdających w trzech województwach Okręgu **bardziej atrakcyjny okazał się temat 1., dotyczący zjawiska koloryzmu w sztuce**, który wybrało prawie dwukrotnie więcej maturzystów. Przewaga wyboru tematu 1. największa była w województwie lubuskim (ok. 45 p.p). Temat 1. wydawał się absolwentom łatwiejszy, gdyż obejmował „sztukę

europijską na przestrzeni dziejów”. Maturzyści sądzą, że tak szeroki zakres czasowy ułatwi wybór odpowiednich przykładów dzieł. Okazało się jednak, że bez zrozumienia kluczowego pojęcia, jakim jest koloryzm, trudno było poprawnie rozwiązać zadanie. Temat 2., który wybrało znacznie mniej zdających, w odróżnieniu od tematu 1., zawężyło ramy czasowe i terytorialne (lata 70. i 80. XIX wieku we Francji).

Poziom opanowania umiejętności szczegółowych, określonych w podstawie programowej, oddają współczynniki łatwości uzyskane za poszczególne kryteria oceny wypracowania. Wartości współczynników zostały przedstawione w tabeli nr 8.

Tabela 8. Zróżnicowanie wyników uzyskanych w Okręgu za wypracowanie ze względu na wybór tematu

Wybór:	Współczynniki łatwości uzyskane za:				
	kompozycję	treść	terminologię	język i styl	całe wypracowanie
tematu 1.	0,46	0,43	0,43	0,59	0,45
tematu 2.	0,40	0,34	0,33	0,54	0,37

Dla zdających łatwiejszy w realizacji okazał się temat 1. Maturzyści piszący na temat koloryzmu w sztuce uzyskali wyniki wyższe od tych, którzy pisali o zjawiskach artystycznych we Francji w XIX wieku. Przewaga wyników uzyskanych za realizację tematu 1. dotyczy głównie **treści i terminologii**.

III. Podsumowanie

Wśród tegorocznych maturzystów nadal istnieje zainteresowanie historią sztuki jako dodatkowym przedmiotem maturalnym. Nie przekłada się to jednak na wyniki egzaminu. Średnie wyniki zdających egzamin w „nowej formule” nie są zadowalające, poziom osiągnięć nie sięga nawet 50% punktów możliwych do uzyskania za rozwiązanie zadań.

Trudność dla maturzystów stanowiły zadania związane z architekturą, zarówno badające umiejętność przeprowadzenia analizy dzieła, jak i weryfikujące znajomość najważniejszych zabytków, ich planów czy autorów. Zdający mieli problem z przyporządkowaniem dzieł do epoki, stylu i kierunku. Nadal trudne są dla piszących zadania sprawdzające opanowanie materiału ikonograficznego, dotyczące znajomości kontekstów kulturowych czy specyfiki sztuki polskiej w różnych okresach jej rozwoju. Niepowodzenia na egzaminie wynikały z braku rzeczowej wiedzy źródłowej i ikonograficznej, nieumiejętności konstruowania wypracowania i formułowania wniosków. Najmniej trudności sprawiała zdającym analiza dzieł malarskich i rzeźby.

Opracowanie:

Iwona Sandach, Krystyna Kajuth